

Культурно-освітня діяльність НТБ Національного університету «Львівська політехніка»

НАЙДА Л. В.

Львів, Україна

Анотація

У доповіді підкреслюється важливість культурно-освітньої та виховної діяльності бібліотек ВНЗ та висвітлюється досвід культурно-освітньої роботи бібліотеки Національного Університету “Львівська політехніка”.

Ключові слова: *бібліотека, культурно-освітня діяльність, виховна робота бібліотеки, духовність, освітнє середовище, виховання студентської молоді.*

Abstract

The paper underlines the importance of cultural and educational activity in higher educational institutions' libraries and highlights the experience of cultural and educational activity at the Library of Lviv Polytechnic National University.

Keywords: *library, cultural and educational activity, library educational activity, spirituality, educational environment, student youth breeding.*

*Щоб підготувати людину духовно
до самотійного життя,
треба ввести її у світ книг.
(В. О. Сухомлинський)*

Пріоритетною діяльністю бібліотек ВНЗ на сьогоднішній час є не тільки комплектування фондів, створення електронних

Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства

2013

каталогів, запровадження нових методів, які полегшують роботу користувача при пошуку потрібної літератури, але й розширення видів соціокультурної діяльності. Бібліотеки вищих навчальних закладів України почали сприймати свою культурну діяльність не тільки як супроводжуючу, але й як пріоритетну. Адже в сучасних умовах важливо виховати особистість, здатну до постійної самоосвіти та саморозвитку.

Культурно – просвітницька робота вищого навчального закладу – це не тільки кількість проведених заходів і спосіб донести книгу до читача, це – складова виховної системи університету. Вона сприяє розвитку й вихованню моральних якостей особистості, розвиває почуття гуманізму, орієнтації на українську культуру, мову, національно – патріотичні традиції. За рахунок культурно-просвітницької діяльності, її засобами здебільшого здійснюється реклама установи. Ці засоби сприяють формуванню іміджу бібліотеки в суспільстві. Йдеться про цілу систему заходів, яка включає підготовку книжково-інформаційних виставок (у традиційному та електронному вигляді), що вже переходить у площину науково-просвітницької діяльності; організацію науково-просвітницьких акцій, які супроводжують урочисте відкриття книжково-інформаційних виставок; презентації наукової літератури; підготовку електронних презентацій; електронних версій заходів, презентації книг, лекції, зустрічі з вченими, письменниками та видатними особистостями. Основою успіху культурно-освітньої роботи у сучасній бібліотеці вищого навчального закладу є розуміння того, що нинішні студенти – це освічені, всебічно розвинені люди, які завдяки новітнім інформаційним технологіям мають колосальний доступ до будь-якої інформації. Обов'язкова умова – ці заходи мають бути розраховані на зовнішню аудиторію, в нашому випадку це студентська аудиторія.

Мета і завдання культурно-просвітницької роботи:

- формування культурної особистості
- формування у молоді позитивного ставлення до національних та загальнолюдських цінностей
- залучення якомога більше студентської молоді до читання.

Основними завданнями культурно-просвітницької роботи бібліотеки є:

- створення єдиної комплексної системи виховання студентської молоді, використовуючи наукові та літературно-художні інформаційні ресурси бібліотеки
- зберігання та примноження культурних традицій бібліотеки та університету
- заохочення студентської молоді до читання шляхом популяризації творів класиків національної та світової літератури
- утвердження у виховній роботі пріоритету національної культури при обов'язковому опануванні загальнолюдських цінностей.

Основні напрямки культурно-просвітницької роботи:

- критико-аналітичні способи: диспути, обговорення книг, вечори запитань і відповідей, «круглі-столи»
- позитивно-ілюстративні способи: вечори-зустрічі, вечори-портрети, тематичні вечори, літературні вечори, тематичні екскурсії за сторінками книжок
- рекомендаційно-інформаційні способи: презентації книг, усні журнали, тематичні бібліографічні огляди та огляди-лекції, літературні, історичні, педагогічні читання.

Організаційна структура забезпечення культурно – просвітницької роботи

Свідченням ефективності культурно-просвітницької діяльності є цілеспрямоване розширення зв'язків з іншими

Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства
2013

організаціями та установами. Просвітницька робота здійснюється в тісній координації із заступниками директорів інститутів з виховної роботи, кураторами груп, Народним домом «Просвіта», літературною студією «Студія рідного слова», товариством «Просвіта» Національного Університету «Львівська політехніка», Форумом видавців у Львові.

Очолує культурно-просвітницьку роботу, здійснює координацію між підрозділами бібліотеки, підтримує зв'язок з відповідними структурами університету відділ художньої літератури та просвітницької роботи.

Діяльність відділу спрямована на виконання таких проектів:

- організація та проведення книжкових виставок, оглядів літератури
- літературні читання
- презентації книг, цикли зустрічей з поетами і письменниками, зустрічі в рамках щорічного книжкового Форуму видавців у Львові
- проведення традиційних літературно-мистецьких заходів, присвячених визначним подіям в історії розвитку держави, пам'ятним датам року.

Головним засобом досягнення цієї мети – книга. Не секрет, що багато нинішніх студентів обмежують свій книжковий світ підручниками й посібниками.

Щоб привернути увагу читачів до бібліотеки, викликати попит, спонукати читача до дії, а саме – відвідати бібліотеку, взяти участь у культурно-масових заходах – потрібна реклама. З метою реклами бібліотеки, книжкового фонду та залучення читачів до бібліотеки щорічно проводиться вступна лекція першокурсникам, на якій подається інформація про бібліотеку та її відділи. Організувано випуск «Бібліотечного дайджесту», який розповсюджується на пунктах видачі і містить стислу інформацію про відділи та їх розташування. Обов'язковим є

Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства

2013

надання інформації про відділ художньої літератури та просвітницької роботи, який є центром просвітницької роботи бібліотеки. Заплановано провести цикл «Вересневі зустрічі в бібліотеці» для студентів перших курсів. Гуманітарно-просвітницька діяльність бібліотеки особливо важлива для студентів 1-го курсу. Від того, наскільки зацікавимо цих студентів, залежить те, як часто будуть приходити до нас потім, на 2-му чи 3-му курсах.

Незмінною залишається така форма реклами книги, як книжкова виставка. Тому протягом року відділ культурно-просвітницької та виховної роботи бібліотеки готує та експонує книжкові виставки за змістом: універсальні, тематичні, персональні. Найбільш поширеними є тематичні виставки, які впливають на громадянське, моральне, правове та художньо-естетичне виховання:

«Український цвіт Аскольдової могили», «Стрілецька поезія та пісня», «Відображення голодомору в українській художній літературі», «Рідне слово, рідний розум – рідна й правда буде», «Різдяні мотиви в літературі», «Про автора Роксолани. Осип Назарук» та ін. Книжкові виставки є також важливою складовою масових просвітницьких заходів.

Ще одна дієва форма популяризації книги – це перегляди літератури (бібліографічні огляди).

Мета бесід або розповідей про книги – зацікавити читачів актуальними питаннями, допомогти у вивченні найдоступнішої і цікавої літератури з якої-небудь теми, творів того чи іншого письменника. Під час огляду, який проводиться в студентській групі, характеризується тема, значення творчості письменника, а потім рекомендуються книги і статті на кожне питання. Переходячи від простого до складного, від конкретних питань до більш загальних, читач отримує з книг певний обсяг знань: «Реріх і Шевченко: творчі взаємозв'язки», «Література народів Сходу», «Образ жінки в художній літературі: за творами

класиків» та ін. Інформаційні бібліографічні огляди проводяться біля виставкового стенду і знайомлять з новинками у фонді відділу та літературою, яка активно використовується читачами.

Сьогодні, в незалежній Україні, гостро стоїть питання української мови. Довгий час на периферії читання знаходилась українська класика та сучасна українська література. Тому важливою є популяризація хорошої, якісної сучасної української літератури. Бібліотека віддає велику шану нашим класикам, відзначаючи їхні ювілеї. Відділ пропонує заходи з популяризації української книги, як класичної, так і сучасної. Шляхи різноманітні: організовуються книжкові виставки, проводяться літературно-мистецькі заходи, мультимедійні презентації про життя та творчість письменників. Завдяки рекламі новинок новітньої української літератури на сайті бібліотеки, та огляді- лекції «Смак сучасної української літератури» – зріс інтерес не лише до творчості «метрів» – Василя Шкляра, Юрія Винничука, Євгенії Кононенко, Василя Кожелянка, Леоніда Кононовича та ін., а й до нового покоління письменників, вихід яких на літературну арену спостерігається в останні роки: Юрія Андруховича, Тараса Прохаська, Юрія Іздрика, Сергія Жадана, Світлани Повалієвої, Любка Дереша, Ірени Карпи, Марини Меднікової, Алли Серової, Ірен Роздобудьмо... Така робота в цьому напрямку дозволила залучити більше студентів до читання.

Українознавчі читання: «Від давнини до сучасності: творчість О. І. Білецького», «Видатний учений-славіст: творчість Я. Головацького», «Фольклористична діяльність О. Бодяньського», які проводились в академічних групах, знайомили з видатними вченими, які внесли вагомий внесок у розвиток українського літературознавства. Щоб долучити студентів до історії навчального закладу, спільно з відділом наукової бібліографії розпочали цикл оглядових бесід про

видатних вчених «Львівської політехніки»: Ю. Захаревич, Р. Залозецький, М. Тульє, Л. Марконі та ін.

Вибір форм проведення заходів повинен схилитися на користь тих, у яких студенти виступають не пасивними слухачами, а найактивнішими учасниками. Такими формами є:

- літературно-музичні вечори
- поетичні години
- театралізовані свята

Орієнтуючись на нового користувача, потрібно обов'язково оновлювати традиційні форми роботи та впроваджувати нові форми популяризації друкованих видань:

- на основі застосування сучасних інформаційно–комунікаційних технологій впровадження у бібліотеках нової форми виставкового експонування документів – віртуальну (онлайн, електронну) виставку.
- систематичне розміщення на бібліотечному вебсайті віртуальних переглядів нових надходжень.
- проведення відео лекторіїв з використанням усних журналів: «Жінки в долі та творчості Т. Шевченка», «Струни поетичної ліри» (інтимна лірика Лесі Українки) та здійснення за допомогою мультимедійних засобів віртуальної подорожі сторінками їх життя та творчості.
- організація полиці «Буккросінг».

Використання мультимедійних ресурсів значною мірою покращило роботу культурно-просвітницького відділу. Перегляд фільмів присвячених святам, знаменним датам, життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх насиченішими, цікавими та пізнавальними.

Використовуючи як традиційні, так і нові сучасні форми просвітницької роботи, бібліотека приймає участь у навчально – виховному процесі університету та забезпечує впровадження програми “Концепція національного виховання студентської

молоді”. Засобами культурно-просвітницької роботи формує у молоді позитивне ставлення до національних, загальнолюдських цінностей та залучає до читання якісної літератури.

Список використаних джерел:

1. Бейліс Л. Важливі аспекти популяризації української літератури як складової соціокультурної діяльності бібліотек / Л. Бейліс // Бібл. планета. – 2009. – №4. – С. 8.
2. Вилегжаніна Т. Українська класична література – значний ресурс невичерпного натхнення / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2009. – №2. – С. 4–6.
3. Васильев И. Выставочная работа – важная составляющая маркетинговой деятельности библиотеки / И. Васильев // Бібл. форум. – 2011. – № 3. – С. 12–15.
4. Захарова Н. Культурно-просвітницька функція національної бібліотеки в умовах державотворення (з досвіду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) / Н. Захарова // Бібл. вісник. – . 2010. – №4. – С. 49–54.
5. Клименко О. Основні напрями діяльності бібліотек вишів Міністерства культури України на сучасному етапі / О. Клименко, Н. Бачинська // Бібл. вісник. – 2011. – №4. – С. 38–47.
6. Колесникова Т. Сучасна бібліотека вищої школи очима студентів: за результатами соціологічного дослідження / Т. Колесникова // Вісник кн. Палати. – 2009. – №7. – С. 26–30.
7. Кудря Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // Бібл. планета. – 2009. – №1. – С. 37–40.
8. Шкира О. Бібліотека вищого навчального закладу як осередок духовного і культурного розвитку особистості / О. Шкира // Бібл. планета. – 2006. – №3. – С. 32–34.